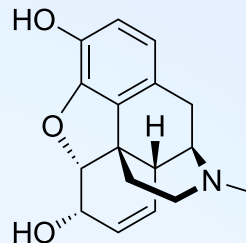

MORFIIN

palliatiiivravis

müüdid & tegelikkus

MIKS MORFIINI KASUTATAKSE?

Tugev valu

Morfiinil on väga hea ja tugev valuvaigistav toime ning seda kasutatakse siis, kui nõrgemad ravimid enam ei aita.

Õhupuudus

Morfiin lõõgastab hingamislihaseid ja leevendab seeläbi õhupuudust, kuna siis saab inimene rahulikumalt ja sügavamalt hingata.

Ängistus

Morfiini kasutamine aitab luua komforti- ja lõõgastustunnet, mis on oluline elu lõpu eel tekkiva hirmu ja ängistuse leevendamisel.

KÕRVALTOIMED

Nagu kõikidel ravimitel, võib ka morfiinil olla ravi alustades kõrvaltoimeid, kuid sageli mööduvad need paari päeva jooksul.

* **Unisust** võib esineda ravi alustades ja annuse suurendamisel. Kui see ei möödu ja inimest häirib, tasub rääkida raviarstiga.

* **liveldus ja oksendamine** võivad esineda samuti ravi alguses; vajadusel määrab raviarst iiveldusevastast ravi.

* **Kõhukinnisus** on opioidide puhul sage kõrvaltoime, mistõttu määratakse sageli juurde preparaate selle ennetamiseks.

Morfiin on tugevatoimeline ravim, mis kuulub opioidide hulka. Opioidid on ravimid, mis toimivad inimese närvisüsteemis kindlate vastuvõtjate ehk retseptorite kaudu. Morfiin on algselt looduslik aine, mida leidub oopiumimaguna piim-mahlas. Ravimina eraldati morfiini esimest korda 19. sajandi alguses ning seda on meditsiinis kasutatud juba üle 200 aasta.

LEVINUD HIRMUD JA KÜSIMUSED

“Kas morfiin kiirendab surma?”

Ei. Õigesti määratud ja jälgitud morfiini eesmärk ei ole elu lühendada, vaid leevendada valu, õhupuudust või muud rasket vaevust. See, kui kiiresti inimene sureb, sõltub eelkõige tema haigusest ja üldseisundist.

Vahel võib jääda mulje, et morfiin „tõi surma lähemale”, sest seda alustatakse sageli ajal, mil haigus on juba süvenenud ja patsiendi seisund kiiresti muutumas. Sel juhul juhtuvad kaks asja ajaliselt lähestikku: inimese haigus jõuab elu lõpu faasi ja samal ajal alustatakse vaevuste leevendamiseks morfiini. See ei tähenda, et morfiin oleks surma põhjustanud.

Palliatiiivravi eesmärk ei ole surma kiirendada ega edasi lükata, vaid leevendada kannatusi ja toetada võimalikult hea elukvaliteet.

“Kas morfiin põhjustab segadust, uimasust, sõltuvust?”

Morfiini eesmärk ei ole inimest uimaseks ega segaseks teha. Ravi alguses või annuse muutmisel võib neid vahel esineda, kuid põhjuseid võib olla mitu: nii ravim, haigus ise kui ka üldseisundi muutus. Morfiini annust ei tohi omal käel muuta.

Sõltuvuse hirm on inimlik; elulõpuravis kasutatakse morfiini kindla meditsiinilise vajaduse tõttu. Keha harjumine ravimiga ei ole sama mis uimasti-sõltuvus ning vajalikku ravi ei tohiks selle hirmu tõttu andmata jätta.

Kui patsient muutub äkki segasemaks, võib lähedane arvata, et põhjus on morfiinis. Tegelikult võib segasuse taga olla näiteks infektsioon, palavik, vedelikupuudus või haiguse süvenemine.

“Miks just morfiin? Miks ei piisa tavalisest valuvaigistist?”

Morfiini ei kasutata sellepärast, et „kergete ravimite ei taheta anda”, vaid sellepärast, et ravim valitakse patsiendi vaevuse tugevuse ja seisundi järgi. Palliatiiivses ravis kasutatakse tugevaid opioide, sealhulgas morfiini, just siis, kui tavapärased valuvaigistid ei anna piisavat leevendust.

Kui inimesel on kerge peavalu, võib paratsetamoolist täiesti piisata. Kui aga valu on väga tugev või hingamine on piinavalt raske, on vaja teistsuguse ja tugevama toimega ravimit. Need ravimid on lihtsalt mõeldud erinevate vaevuste jaoks.

Morfiini kasutamine ei tähenda allaandmist, vaid seda, et patsiendi vaevus vajab tugevamat ja sobivamat leevendust.

Lähedasena on loomulik muretseda. Te ei pea kõigest kohe aru saama ega oma murega üksi jääma. Kui morfiin tekitab hirmu või küsimusi, küsige öelt või arstilt üle nii mitu korda, kui vaja — teie küsimused on olulised.